

La 3 ianuarie a.c. s-a stins din viață Aglaia Mihăilescu Toscani, după o activitate îndelungă și laborioasă, pusă în slujba artei teatrale și muzicale. Ea se numără printre artiștii valoroși și multilaterali care au contribuit în mod substanțial la dezvoltarea artei lirice în țara noastră.

Succesele obținute ca interpretă (pianistă, cântăreață de operă și operetă), și apoi ca maestră corepetitoare la Opera și la Conservatorul din București, sînt mult apreciate de cei care au cunoscut-o.

Născută la 15 iunie 1889, la Brăila, fiica avocatului Sterie Ionescu primește încă din copilărie o temeinică educație muzicală. După terminarea liceului — în anul 1906 — pleacă la Berlin unde își continuă studiile muzicale la Sternische Konservatorium, cu renumitul profesor de pian Martin Krause. În anul 1908, studentă fiind, debutează la „Beethoven Saal“ cu *Concertul nr. 3 în do minor* de Beethoven. Participă la toate producțiile din anii următori, susținînd numeroase concerte și recitaluri cu piese de Beethoven, Grieg, Liszt, Chopin etc.

Aptitudinile vocale deosebite o determină ca, paralel cu studiul pianului, să urmeze și clasa de operă a Prof. Nicolaus Rothmül — absolvind clasele de pian și canto cu premiul I (1909), și dicțiunea și declamația cu Max Reinhardt. Apoi caută să se

In opera „Martha“ de Flotow

perfecționeze la clasa de canto a profesoarei Rosa Papier-Baumgartner de la Viena. Ziarele germane sînt pline de elogii la adresa tinerei pianiste și cântărețe. Între altele, cronicarul Prof. Dr. W. Altmann scrie în ziarul *National Zeitung* din 4 mai, 1909: „O realizare caracteristic teatrală ne-a oferit Aglaia Ionescu în rolul Irmentrant de Lortzing. Iar în *Berliner Tageblatt* (1909), marele critic muzical Dr. Leopold Schmidt scrie: „Domnișoara Ionescu s-a produs ieri în opera *Waffenschmied* de Lortzing și s-a relevat cu un admirabil talent, jucînd excelent rolul bătrînei comice“.

Vacanțele anilor 1909—1911 le petrece în țară dînd concerte la Galați, Brăila, București, Sinaia, cu care ocazie ziarele publică dări de seamă sub titlul: „Un talent în eflorescență“, „O demnă reprezentantă a școlii germane a marilor arii și lieduri“. ¹⁾

După absolvirea Conservatorului și pînă în anul 1920, Aglaia Ionescu desfășoară la Berlin o intensă activitate artistică la teatrele: Neues Schouspielhaus, Kroll-Oper, Theater des Westens, unde interpretează, în cadrul „Spiel-Oper“, felurite roluri în creații de Mozart, Wagner, Gounod, Bizet, Mascagni, Flotow, Lortzing etc.

A fost prima artistă română care între anii 1911—1913 a apărut pe ecranele cinematografele din străinătate, fiind angajată de către Casa de filme U.F.A. pentru turnarea filmelor: „Miracolul“, „Spioana“, „Veritas vincit“, „Un caz ciudat“ „Casa

¹⁾ Revista *Critica* din august 1910.

Frankfurt a. M.

Albert Schumann-Theater

Direktion: Julius Seeth

10. Sumurun

Pantomime in 7 Bildern von Friedrich Freksa

Musik von Victor Holländer

Nach der Inszenierung von
Professor Max Reinhardt

Dirigenti Der Komponist.
PERSONEN.

Der alte Scheich	A. Franz Fischer
Der junge Scheich	A. K. Römer
Sumurun	Aglaia Ionescu
Die Dienerin	Elli Leux
Nur Al Din	Wilh. Umminger
Der Buckel	Erich Neubürger
Die braune Sklavin	Miss Mirza Cheslin

cu păpuși“ („Nora“) și altele, sub regia cunoscutului regizor Joe May. Este, de asemenea, prima artistă română care a fost angajată la „Deutsches Theater“ (1913) de sub conducerea marelui Max Reinhardt, într-un turneu în Germania ca interpretă a rolului titular din piesa *Sumurun* de Frekes, cu muzica de Viktor Hollaender și regia lui Max Reinhardt. Tot în acest an a fost primită ca membră a sindicatului artiștilor din Berlin.

În 1914, în urma succeselor dobândite în marile orașe: Franckfurt am Main, München, Viena, Stuttgart, Mannheim etc., continuă să joace cu deosebit succes la Kammerspiele des Deutschen Theaters din Berlin, tot în piesa *Sumurun*, rolul interpretat și de vestita artistă Pola Negri, piesă în care rolul Nur al Din era creat de celebrul actor Alexander Moissi.

Apoi, în toamna anului 1914 este angajată la National Theater, unde a jucat rolul principal din comedia *O Diese Weiber* și alte piese, pînă la sfîrșitul stagiunii. În 1915, la „Friedrich-Wilhelm Stadt Theater“ din Berlin, face parte din trupa de operetă sub conducerea muzicală a compozitorului Paul Lincke, în opereta *Gri-Gri*. Dar din cauza războiului majoritatea teatrelor berlineze își încetează activitatea.

Aglaiei Ionescu, cunoscută și ca pianistă în cercurile muzicale berlineze, i s-a oferit în anul 1916 un angajament în formațiile orchestrale simfonice ale Teatrului de cinema U.F.A. din Berlin, unde activează fără întrerupere pînă în anul 1920, cînd se înapoiază în România.

²⁾ *Deșteptarea* din 16.IV.1921, semnat Ioan Polychroniade.

Reîntoarsă în țară continuă să dea concerte de pian și canto.

„D-na Aglaia Ionescu în Habanera din *Carmen* a fost bisată și răsplătită cu furtunoase aplauze. Cîntă și nuanțează admirabil. Aglaia Ionescu face parte din elita marilor artiste care pe lângă arta cîntecului unită cu un fizic admirabil, are și pe cea a acțiunii. Stăpîna pe sine, are o putere desăvîrșită asupra publicului pe care îl farmecă cu liniștea, frumusețea și talentul său extraordinar“²⁾

Începînd din anul 1922, Aglaia Ionescu își exercită activitatea exclusiv ca pianistă, dînd o serie de concerte.

Acompaniază, de asemenea, între 1923—1944, toate concertele soțului său, tenorul Dem. Mihăilescu-Toscani.

La Conservator suplinește catedra lui Caravia (1924—1925), după care rămîne în continuare corepetitoare la clasele de canto pînă în 1929, apoi din nou în 1933—1935, pentru ca în 1938 să fie numită asistentă și maestră corepetitoare la clasa de operă a Prof. Mihail Vulpescu, colaborînd împreună pînă în 1943, în care timp au format mai multe generații de cîntăreți de operă și concert.

La Societatea de Radiodifuziune (1935—1937) este angajată pianistă în formația orchestrei de salon de sub direcția maestrilor Theodor Rogalski, Constantin Bobescu și Constantin C. Nottara.

La Opera Română activează fără întrerupere din 1940 ca maestră corepetitoare, pînă în 1957, cînd se pensionează, încheind astfel o prestigioasă carieră după 50 de ani de activitate.

Paralel cu activitatea de la Opera Română, Aglaia Mihăilescu-Toscani desfășoară un intens program artistic la Ateneele Populare din cadrul mișcării culturale a Municipiului București, de sub direcția lui Mihail Vulpescu.

La încheierea acestei rodnice activități, mulți dintre foștii ei elevi și colaboratori și-au exprimat admirația și recunoștința față de aceea care le-a fost îndrumătoare; astfel, Zenaida Pally mărturisește că Aglaia Mihăilescu-Toscani, pe lângă o pregătire profesională înaltă, care i-a fost de un mare folos în carieră, a fost și ca om la înălțimea artei sale. Jean Rînzescu, la rîndul său, ca fost elev îi apreciază marea cultură muzicală și calitățile pedagogice strălucite. Douăzeci de ani mai tîrziu, ca director de scenă la Operă, afirmă că Aglaia Toscani i-a fost un foarte prețios și eficient ajutor datorită marii sale experiențe artistice și entuziasmului său care adesea mergea pînă la sacrificiu. Iar Egizio Massini o consideră un „stîlp al Operei“, aducînd o valoroasă contribuție artei lirice la noi în țară.

La toate aceste remarcabile însușiri artistice ale Aglaiei Mihăilescu-Toscani se mai adaugă o mare delicatețe sufletească și o modestie rar întîlnită.

Devotata tovarășă de viață a tenorului și compozitorului Mihăilescu-Toscani, cu care a împlinit frumosul vis al artei în timpul vieții lor, rămîne un demn exemplu de urmat.

CONSTANȚA OBREJA